

Interview met Robert van der Vinne van het Oudemuziekkor Bosch en Duin
door Sylvana Bouwens, foto's: Harm Woldhek

“Het beste uit onszelf halen o

U bent een begenadigd bariton. U zingt in wereldberoemde koren als het Collegium Vocale Gent en Cappella Amsterdam. Wat heeft u doen besluiten een eigen koor te gaan leiden?

Daarmee kom ik eigenlijk terug bij een oude liefde. Voor ik het hoofdvak zang ging studeren aan het Conservatorium van Amsterdam bij Margreet Honig studeerde ik koordirectie aan het Rotterdams Conservatorium bij Barend Schuurman.

Een 'oude' liefde?

Ja, begin jaren 90 dirigeerde ik met veel plezier een aantal koren maar begon daarnaast steeds meer te zingen. Zingen als solist, maar ook als ensemblezanger bij Cappella Amsterdam en de Nederlandsche Bachvereniging. Toen ik begon met zingen bij het Collegium Vocale Gent was dat echter niet meer te combineren met het dirigeren. Ik was meer dan 4 maanden per jaar in het buitenland met Philippe Herreweghe en zijn ensembles langs podia over de hele wereld. Tegenover de zangers van mijn eigen koren kon ik dat natuurlijk niet maken en ik heb met pijn in mijn hart het dirigeren opgegeven. Eerlijk gezegd dacht ik dat dit afscheid maar voor een paar jaar zou zijn maar het heeft meer dan twintig jaar geduurd.

Hoe is dat zo gekomen?

Dat heeft meerdere redenen. Ik kom uit het oosten van Nederland (Ommen, red.) en het verschil met België kan bijna niet groter zijn. Het was een ware

cultuurshock voor me maar het had tegelijkertijd iets heel exotisch. En het internationale karakter van het ensemble was ook heel aantrekkelijk. Naast een paar Vlamingen zaten er vooral Fransen, Britten en Duitsers in het koor en de voertaal bij repetities was Frans en Engels. Het niveau van de musici lag ongelooflijk hoog. Iedereen zingt en speelt vol passie alsof zijn leven ervan afhangt, wat het natuurlijk ook doet, want iedereen is en blijft freelancer. Op je lauweren rusten is er dus niet bij en dat is ook de kracht van het ensemble.

En Philippe Herreweghe?

Haha, ja, Philippe zou ik bijna vergeten. Hij is de belangrijkste reden dat ik nog altijd regelmatig meezing met het Collegium. Bijvoorbeeld afgelopen kerst in de Kerstmatinee met het Concertgebouworkest. De Hohe Messe van Bach stond op het programma. Dit Magnum Opus, naast de passies natuurlijk, is altijd weer een plezier om te zingen. En de aanpak van Herreweghe voor het uitvoeren van Bach is zo uniek.

Kunt u iets meer over die aanpak vertellen?

Dat zal ik proberen. Allereerst heeft hij een vlijmscherp gehoor wat betreft zuiverheid. Over het algemeen ervaren mensen bijvoorbeeld een goedgestemde piano als zuiver maar feitelijk is een piano onzuiver. Het is een compromis qua zuiverheid. Het voert te ver om helemaal uit te leggen, maar het komt er op neer dat zangers zuiverder

kunnen zingen dan een piano kan klinken, wat helaas (glimlacht, red.) niet overal het geval is. Daarnaast heeft hij een uitzonderlijk gevoel voor ritme.

Zijn dat de belangrijkste aspecten? Zuiverheid en ritme?

Dat zijn zeker belangrijke aspecten maar eigenlijk zijn het niet meer dan de basisvoorwaarden voor het maken van muziek. Muziek gaat over veel meer. Zuiverheid in muziek is eigenlijk iets wetenschappelijks, iets natuurkundigs om precies te zijn. Het gaat om de juiste stapeling van boventonen. Ritme heeft natuurlijk met wiskunde te maken maar is in de praktijk veel complexer dan je op het eerste gezicht zou zeggen; zeker als we het over vocale muziek hebben.

op een ontspannen manier.”

Bij de aanpak van vocale muziek door Philippe Herreweghe is de inhoud van de tekst en de emotie die daarbij hoort het uitgangspunt. Dat was ook het uitgangspunt van de componist.

Het ritme van taal is onregelmatig en dat moet je ook terughoren in de muziek. Sommige lettergrepen zijn belangrijker dan andere. Die belangrijkere lettergrepen moeten vaak iets langer aangehouden worden dan (mathematisch) genoteerd staat. En de onbelangrijkere lettergrepen moeten dan juist weer iets korter worden gemaakt. De Italiaanse muziekterm daarvoor is *Rubato*. Dat komt van het werkwoord *rubare*, dat stelen betekent. Je steelt als het ware wat tijd uit een maat, waardoor de rest van de maat of welke tijdsindeling

dan ook korter wordt. De meeste mensen associëren die term vooral met componisten als Chopin en andere romantische componisten, maar over het principe werd al aan het einde van de zestiende eeuw geschreven.

Dat klinkt ingewikkeld...

Daar was ik al bang voor maar eigenlijk is het heel simpel. Het zit in taal verborgen. Als je alle lettergrepen even hard en even lang zingt is de muziek eruit verdwenen. Het klinkt dan als morse, zoals Herreweghe dat pleegt te noemen. Je moet de tekst behandelen zoals een acteur dat doet. Zingend natuurlijk maar zingen is als het ware spreken op toonhoogte. Wij doen heel veel religieuze muziek. Herreweghe is als mens niet religieus, maar hij eist van ons en van zichzelf om

op het moment dat we religieuze teksten zingen te geloven in wát we zingen. En dan vallen er een heleboel muzikale componenten vanzelf op hun plek.

Wie zijn uw voorbeelden?

Ik beschouw mijzelf echt als een adept of leerling van Herreweghe, maar ik had het voorrecht om met vele inspirerende dirigenten te werken en daar dingen van op te steken. Ik heb bijvoorbeeld een groot respect voor Daniel Reuss, waar ik overigens ook al mijn hele volwassen leven mee werk en van wie veel geleerd heb. En Jos van Veldhoven is ook heel belangrijk geweest in mijn leven omdat hij mij introduceerde in de 'oude muziek'. Maar ook de nobelheid van Bernard Haitink, de passie van Reinbert de Leeuw, de Barok-opera's met René Jacobs,

het zijn maar enkele bijzondere ervaringen met dirigenten die ik in mijn hart meedraag.

Bosch en Duin heeft sinds 1 oktober 2015 een eigen koor, het Oudemuziekkoor Bosch en Duin. Hoe is het ontstaan?

Het idee om een koor op te richten is ontstaan in mei 2015 op een terras op Texel. Ik zat daar met Nelleke Posthumus Meyjes. Zij is amateurzangeres en heeft veel gezongen in haar leven, onder andere bij de Domcantorij in Utrecht. Door haar drukke bezigheden als schrijfster en moeder leek het haar aantrekke-

Robert van der Vinne van het Oudemuziekkoor Bosch en Duin

lijk om een leuk koor in de buurt te hebben en zo is het ontstaan. Haar dochter zat in Bosch en Duin op school en zij had daardoor al wat contacten daar.

Eerste stap was het vinden van een geschikte repetitieruimte en iemand die mij kon vervangen tijdens de repetities die ik door mijn werkzaamheden bij het Collegium Vocale moest missen. Een zus van Nelleke, de koordirigente Catrien Posthumus Meyjes, werd mijn vervanger en voor de repetities konden we terecht in de ruimte van de Salon der Kunsten. We hebben vervolgens wat flyers opgehangen in Zeist en omstreken. We kregen

rond de twintig aanmeldingen en het koor was geboren. Nelleke deed vaak de fysieke warming up voor het verbeteren van de stemtechniek voordat ik begon met de muzikale repetities. Van die twintig zangers zingt het merendeel nog steeds mee en dat is dus mede aan Nelleke te danken. Toen het koor groeide werden we te groot voor de Salon en mochten we gaan repeteren in de Toermalijnzaal. Als tegenprestatie zingt het koor nu op de jaarfeesten van Christophorus.

Wat wilt u ermee bereiken? Wat maakt dit koor uniek?

Het doel is eigenlijk gewoon fijn muziek maken. We proberen het beste uit onszelf te halen op een ontspannen manier. Er wordt hard gewerkt maar niet met het mes op de keel. Ook buiten de repetities wordt er onderling geoefend. Dat eis ik niet van ze maar dat ontstaat spontaan. En ik denk ook dat dat gelijk het unieke is. Dat het een groep is die intrinsiek heel erg gemotiveerd is. En de groep profiteert natuurlijk indirect van het vakmanschap van Herreweghe. Ik ben zo gedruild door zijn aanpak dat ik bijna niet anders kan dan op dezelfde manier te werken. En dat werkt goed bij amateurs. Het Collegium Vocale is zelf beroemd geworden als amateurkoor. Met zijn minder geschoolde stemmen streefde het Collegium vele professionele koren ruimschoots voorbij. Daarmee wil ik natuurlijk absoluut niet zeggen dat wij dezelfde ambities en kwaliteiten hebben als het Collegium vroeger had. Wel dezelfde dromen natuurlijk.

Het koor heeft sinds zijn oprichting drie uitvoeringen gegeven in Bosch en Duin. Wat waren het voor concerten? Is er een rode draad?

Er is niet echt een rode draad. We proberen juist steeds verschillende programma's te brengen. 'Oude muziek' zingen we natuurlijk sowieso, dat zijn we verplicht aan onze naam, maar we maken ook graag uitstapjes naar latere

muziek. Terugkerende aspecten zijn instrumentale stukken en de aanwezigheid van professionele vocale solisten. Hierdoor worden de programma's afwisselend en aantrekkelijker, ook voor mensen die niet zo van een hele avond koormuziek houden waaronder ik mezelf overigens ook schaar.

Op 16 juni a.s. heeft het koor haar voorjaarsuitvoering in de Toermalijnzaal van Christophorus. Wat staat er op het programma? Wie doen er aan mee?

Dat wordt een bijzondere avond. Het programma ligt nog niet helemaal vast maar zeker is dat we de drie-korige Missa Laetatus Sum van Victoria gaan uitvoeren. Daar heb je drie volwaardige koren voor nodig en die zullen er ook zijn. Naast het Oudemuziekkoor Bosch en Duin zijn dat het kamerkoor Capricciata uit Bussum en een koor dat speciaal voor deze gelegenheid is opgericht door Lieke Coenraad. Enkele lezers zullen haar wellicht kennen als een van de solisten die optrad bij eerdere concerten van ons. De mis wordt weinig uitgevoerd omdat het lastig te organiseren is vanwege de drie koren, maar het ongeloflijk mooie en rijke muziek. Daarnaast zingen we in ieder geval stukken van Sweelinck en Brahms.

Het koor heeft in Bosch en Duin e.o. geflyerd met 'Leuke mannen gezocht', een uitnodigende tekst voor meer tenoren en bassen. Hoe staat het met de werving? Kunt u nog lage stemmen gebruiken?

Als het goed is hebben de meeste lezers van dit magazine inderdaad een olijke flyer in de brievenbus gehad, waarin we aangeven op zoek te zijn naar 'leuke mannen'. Inmiddels hebben zich al enkele mannen gemeld maar er mogen zich zeker nog een aantal mensen melden; mannen én vrouwen trouwens. Het kan een pre zijn als je eerder in een koor hebt gezongen of een instrument bespeelt hebt, maar de belangrijkste voorwaarde is dat je affiniteit met muziek hebt.

Als je interesse hebt stuur dan een mailtje naar oudemuziekkoorboschenduin@gmail.com